

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKUCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

OZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POSWIĘCONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
 CZĘSTOCHOWA, ul. ALBA Nr. 2. — TELEFON Nr. 21.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny za treść: Stanisław Noyszewski.
 Redaktor naczelny i odpowiedzialny za treść: Stanisław Noyszewski.
 Redaktor naczelny i odpowiedzialny za treść: Stanisław Noyszewski.

Wydawca: Stanisław Noyszewski.
 Właściciel: Stanisław Noyszewski.
 Drukarnia: Stanisław Noyszewski.

Agencja: w Rakowie, Noworodamku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. — Cena pojedynczego egzemplarza kop. 2.

Listopadowa noc.

Fragment.

Listopadowa noc pokryła
Sztalami mgieł prastare mury...

Otwarta dawnych lat mogiła,
A nad nią czarne zwisy chmury...
Budzi się starych lat wspomnienie
I nieśmiertelnych wstają cienie
I nuca pieśń o dawnych latach,
Złamanych szczęściach, zwiedłych
kwiatkach...
I wstaje lat przeżytych mara,
I potężniejsza pieśń prastara
O starodawnych bojach dzielnych,
O bohaterach nieśmiertelnych...

Kreśli się smutna dziejów karta:
Mogiła dawnych lat otwarta...

Stanisław Noyszewski.

Nowe plany.

Dochozące nas wiadomości z południowo-wschodniej widowni wojennej świadczą, że parta ku zachodowi przez zjednoczone wojska niemieckie-austrjacko-bułgarskie armia serbska zamierza, mimo dużej, bezwzględnej, dezorganizacji, wykonać dość trudny manewr, dzięki któremu mogłaby nie tylko uniknąć rozbicia, ale przejść nawet do akcji ofensywnej.

Manewr ów polega na planie wycofania do Albanii, aby stamtąd przedrzeć się dolinami Driny Białej i Czarnej do Macedonii serbskiej, gdzie nad Wardarem wojska serbskie z pomocą korpusu ekspedycyjnego skutecznie odparcia mogą nadal napór Bułgarów.

Urzeczywistnienie tego planu umożliwiłoby Serbom, Anglikom i Francuzom (ewentualnie nawet i Włochom) podjęcie akcji zaczepnej od Monastyru i Prilepu ku północy.

Ze plan tego rodzaju mocarstwa czwóroporozumienia traktują istotnie na serio, świadczą o tem energiczne kroki koalicji w Atenach w celu wyjaśnienia stanowiska Grecji i zapewnienia sobie gwarancji bezpieczeństwa w razie odwrotu przez terytorium greckie.

Ow ważny i nieodzowny w chwili ryzykownych poczynań krok zarządził, jak się okazuje, wyniki pomysłne: Grecja, jak się zdaje, dała odpowiedź przychylną.

Obok akcji na południu półwyspu bałkańskiego na baczność uwagę zasuğuje zamierzona przez Rosję ekspedycja wojskowa do Bułgarii. Wiadomo powszechnie, że w Besarabii skoncentrowano 150-tysięczną armię. Nadto Odesa jest również obózem przygotowywanej ekspedycji.

W jaki sposób plan ów będzie wprowadzony w życie, pokaże przyszłość Niemniej teatr wojenny w Macedonii serbskiej) ruchy wojsk rosyjskich nad Dunajem od szeregu dni zwracają na siebie pilną uwagę świata cywilizowanego.

Romunkiaty urzędowe.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 1 grudnia.

Wschodni plac boju

Ogólne położenie żadnym zmianom nie uległo.

Zachodni plac boju.

Na zachód od la Basse niespodziewane natarcie naszych wojsk przyczyniło olbrzymie szkody stanowiskom angielskim. Zestrzeliliśmy dwa samoloty, z których jeden był angielski, drugi zaś francuski. Lotników wzięto do niewoli.

Bałkański teren walk

W poszczególnych miejscowościach prowadziliśmy pełne powodzenia walki z nieprzyjacielskimi strażami tylnymi. Pod Przrendem wzięli Bułgarowie 15,000 Serbów do niewoli oraz zdobyli wielką liczbę dział górskich i innych materiałów wojennych

Naczelne dowództwo armji.

Komunikat austriacki.

WIEDEN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 30 listopada.

Rosyjski plac boju.

Nic nowego.

Włoski plac boju.

Jak się okazało, zamierzali Włosi w tych dniach osiągnąć za każdą cenę jakąkolwiek korzyść na rz. Isonzo, zwłaszcza pod Gorycją.

W dniu wczorajszym natarcia ich skierowane były przeciw całemu frontowi pomiędzy morzem, a Tolmino, zwłaszcza za nadzwyczajną zaciętością przeciw naszym obywatlom przyzwołkom mostowym i przeciw części południowej płaskowzgórza pod Doberdo.

Natarcia przeciw naszym stanowiskom górskim, na północ od Tolminu, zostały niebawem udaremnione

Przyczółek mostowy pod Tolmino znajdował się wczoraj popołudniu pod gradem pocisków. Po nim nastąpiły trzy silne natarcia na odcinek północny, a na południowy kilka słabszych. Wszystkie odparte zostały ze znacznymi stratami dla nieprzyjaciela.

Również bezskutecznymi pozostały kilkakrotne usiłowania natarcia na Plave.

Przed goryckim przyczółkiem mostowym zgromadzone są znaczne siły włoskie, ściągnięte ze wszystkich frontów.

Do natarcia przystąpił wczoraj nieprzyjaciel tylko pod Oslavia; został odparty. Jedynie wazki odcinek frontu został odebrany. Samo miasto Gorycja zarzucone było ponownie nocy wczorajszej około setką ciężkich bomb, które wpadły w sam środek miasta.

Na odcinku płaskowzgórza Doberdo nastąpiło, po czterogodzinnem przygotowaniu ze strony artylerji, ze szczególną siłą i zaciętością wykona-

nych, na Monte San Michele i na San Martino.

Na górze San Michele odparto bu dapeszteni pulk piechoty honwe dów Nr. 1 osiem masowych szturmów, z krwawymi stratami dla nie przyjaciele.

Góra San Martino wytrzymała ośmiokrotne natarcie, wykonane wielkimi masami. W tem miejscu pulk piechoty honwedów z Nagywaradu Nr. 4 utrzymał się na swych stanowiskach po uporczywych walkach na bliski dystans. Również i na południo zachód od tychże miejscowości odparto zostało natarcie nieprzyjacielskie.

Serbski plac boju.

Na południowy zachód od Pribuju odparliśmy Czarnogórców ku Plevlji. Na granicy czarnogórskiej, na południo zachód od Mitrowicy, napady wojska austro-węgierskie na serbski oddział straży tylnych i wzięty prztem do niewoli 210 jeńców.

Bułgarzy zbliżają się do niziny Przrendu.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler.

Komunikat turecki.

Główna kwatery turecka donosi 29 listopada.

Na froncie pod Dardanelami rozproszyła artylerja nasza pod Anafora skutecznym ogniem wojska nieprzyjacielskie, maszerujące bez zastopu. Artylerja nieprzyjacielska nie odpowiadała.

Komunikaty francuskie.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 29 listopada.

Po południu: W Artois, w okolicy drogi, prowadzącej do Lille i w Lotaryngji, pod Reillon toczyły się walki na granaty ręczne.

Do poprzednich wiadomości dodać należy, że w okręgu Berry au Bac natarliśmy bagnietami na jeden z oddziałów nieprzyjacielskich, zadając mu ciężkie straty i biorąc jeńców.

Komunikat rosyjski.

Wielki sztab generalny donosi 29 listopada.

W okolicy Rygi odbywała się tu i owdzie wymiana strażów artylerji skich

Na północny zachód od Dźwińska pod Ihukszą i wsią Kazimirzki rozpoczęli Niemcy w nocy z 27 na 28 listopada ogień artylerjijski i natarli na nasze okopy. Wskutek skoncentrowanego ognia naszej artylerji i karabinów maszynowych musieli się Niemcy cofnąć do swoich okopów, gdzie ponieśli duże straty od własnej artylerji.

Korzystając z tego wojska nasze dokonały kontrataku i wyparły nieprzyjaciela z lasu pod Kazimirzkami. Jednocześnie inne oddziały naszych wojsk wtargnęły do Ihukszty i opanowały południowe przedmieścia.

W celu wyzyskania powodzenia obsadziliśmy obydwa cmentarze wiejskie, oraz część okopów niemieckich. Walka trwa w dalszym ciągu przy ożywionej działalności artylerji.

Na reszcie frontu od Dźwińska do okolicy Prypeci nie zaszło nic nowego.

Na południowy zachód od Pińska dokonały wojska nasze, wspaniałego wtargnięcia do linii niemieckich. W nocy z 27 na 28 bm. wtargnęły one do kwatery, zajmowanej przez sztab 82 dywizji niemieckiej w Nowlu i zawiadnęły nią.

Ameryka z pomocą Polsce.

Podano do wiadomości, że komisja amerykańska, która prowadziła akcję ratunkową w Belgji, ma podjąć się tej samej pracy w Polsce, o ile otrzyma na to zezwolenie rządu rosyjskiego i sprzymierzonych, którzy mogą nie dopuścić okrętów wiozących żywność i odzież dla ofiar wojny. Komisja ma nadzieję, że pozwolenie takie otrzyma.

Szczegółowy program pracy nie jest jeszcze gotów; obliczają jednak, że komisja będzie potrzebowała 30 milionów dolarów miesięcznie, jeżeli ma swoje zadanie wypełnić w sposób zadawalniający. (Wat.)

Zmiana w gabinecie austriackim.

„Wiener Ztg.“ ogłasza odręczne pismo cesarskie, w którym cesarz zwalnia z urzędu ministra spraw wewnętrznych, barona Heinolda, ministra handlu Schustera i ministra skarbu Engla. Równocześnie mianował cesarz księcia Hohenlohe-Schillingfürst, prezydenta trybunału rachunkowego ministrem spraw wewnętrznych, generał-gubernatora urzędu kasowego poczty, Letha — ministrem skarbu i dyrektora austriackiego banku kredytowego — Szpitmüllera ministrem handlu.

Bombardowanie Czerniowic.

Rosyjski latawiec znów przeleciał przez terytorjum rumuńskie i rzucił na Czerniowice kilka bomb. Dwie bomby upadły blisko dworca.

Artylerja powiała latawiec silnym ogniem i zmusiła do zaniechania rzucania dalszych bomb. W obawie przed zniszczeniem latawiec rzucił się do ucieczki.

Zaprzeczenie.

Prasa zagraniczna podaje wiadomość, że rosyjska łódź podwodna zatopia kradzionki niemieckie o pojemności 3 000 tonn z 200 ludźmi załogi.

Zródła niemieckie zaprzeczają tym doniesieniom.

Naczelnik żandarmerji.

Zarządzającym całą rosyjską żandarmerją mianowany został Jarosławski gubernator hrabia Tatyszczew, który, chociaż nigdy nie służył wojskowo, otrzymał odrazu rangę generał-majora.

O powrót.

Podług informacji „Ruskowo Słowa“ komisja roztrząsa obecnie pytanie, czy może być ułożeniem dogodnym powrót do rodzinnego miejsca w tym wypadku, gdy ono znajduje się w miejscowości, zajętej przez nieprzyjaciela?..

Rosja a Rumunja.

Dziennik rumuński „Independance Roumaine“ zaznacza, iż niemieckie wrześnie wywarła w politycznych kręgach bukareszteńskich treść ostatniej dyplomatycznej propozycji rosyjskiej, poczynionej Rumunii przez posła rosyjskiego, Poklewskiego i obiecują-

cej Rumunom posiadanie miast bułgarskich Warny, Burgasu i nawet Dedeagacza w razie militarnej jej wystąpienia po stronie czwóroporozumienia. W Bukareszcie zwrócili Poklewskiemu uwagę na to, iż idzie o terytoria nie rosyjskie, lecz bułgarskie. Na to Poklewskij oświadczył, że Rosja organizuje wielką armję, która przyłączyłaby się do armji rumuńskiej i wspólnie z nią zaatakowałaby Bułgarów.

General gubernator Żyliński w Paryżu.

General d'Amade przybył w towarzystwie byłego rosyjskiego szefa sztabu generalnego, Żylińskiego, do Paryża.

Żyliński, były gubernator warszawski, ma być mianowany członkiem rady wojennej czwóroporozumienia.

Akcja rosyjsko-włoska na Bałkanach.

Do wiedeńskiego „Zei“ donoszą z Bałkanu, iż istnieje zamiar zorganizowania wspólnej militarnej akcji rosyjsko-włoskiej na Bałkanach. „Zei“ dodaje, że bliższe szczegóły dotąd nie są znane. (Wat.)

Wzrucia Greców.

„Daily Mail“ przytacza opinię greckiego ministra sprawiedliwości, Rhalisa, który skarży się na Anglię, chcąc zmusić Greców do wojny. O sprawie s e r b s k i e j Rhalis powiedział: „Serbów kochamy i pragnelibyśmy bardzo przyjść im z pomocą. Musielibyśmy jednak zgóry być pewni, że pomoc ta nie będzie daremną

Niepewność Grecji.

Z Londynu donoszą, że w kołach czwóroporozumienia zaczyna się budzić znowu wątpliwość, co do postawy Grecji.

Bombardowanie bułgarskiej Strumicy.

„Petit Parisien“ donosi z Salonik: Francuska eskadra lotnicza obrzuciła bombami bułgarskie miasto Strumica, gdzie zgromadzone są duże zapasy materiału wojennego, jak również zebrane są znaczne ilości wojska.

Z Serbji.

Doniesienie Magriniego w „Secolo“ potwierdza że pochodzą armji Gallwitz przez dolinę Wardaru ma za cel zajęcie Monastyru, aby następnie przyjść z pomocą Bułgarom, walczącym z przeważającymi siłami Francuzów i Anglików.

Serbscy oficerowie opowiadają o wielkich stratach Bułgarów, zwłaszcza w pięciodniowej bitwie o Piro. Chory król Serbski kazał się wsadzić na konia i pojechał do swoich żołnierzy na przednią linię frontu bojowego; udał się on na Kosowe pole, pragnąc na polu walki śmierć znaleźć.

Z rozpaczy nad położeniem Serbji popełnił samobójstwo znany serbski pisarz Milan Uskovic.

500-lecie Jana Długosza.

Dnia 1 grudnia Polskie Towarzystwo Krajoznawcze w Warszawie u-

rzędziło obchód 500 ej rocznicy urodzin księdza Jana Długosza, pierwszego krajoznawcy polskiego. Uroczyste zebranie odbyło się w wielkiej sali Muzeum przemysłu i rolnictwa dla członków, ich rodzin, oraz zaproszonych przedstawicieli duchowieństwa i świata naukowego.

KRONIKA

KALENDARZYK

Dzisiaj 3 w piątek Franciszka Ksawerego. Jutro 4 w sobotę Barbary-P. M. Piotra Chryzost. Wschód słońca o godz. 7 m. 52. Zachód słońca o godz. 3 m. 47.

Wiadomości Historyczne

1665 Umiera Stefan Czarniecki hetman polny Korony. 1830 Rosjanie opuszczają Królestwo Kongresowe. 1764 Sejm Koronacyjny w Warszawie.

Zgon.

Nocy wczorajszej w mieszkaniu własnym przy Alei II Nr. 42 rozstała się z tym światem przeżywszy lat 63, oddawna cierpiąca na rozszerzenie serca i zwąpnienie aorty, a od połowy czerwca nie opuszczająca fotela s. p. Aniela z Bogusławskich Żwanowa. Zmarła będąca córką nieżyjącego Rozalji z Karasińskich i Edwarda małżonków Bogusławskich pozostawiła przebywającego obecnie w Rosji męża p. Karola Jana Żwanę, oraz brata znanego obywatela m. Częstochowy i Zaczisza.

Zmarła była do niedawna jedną z najpopularniejszych postaci częstochowskich, prztem wiele zasłużona na polu pracy społecznej, a zwłaszcza filantropijnej; przyjmowała czynny udział we wszystkich obchodach życia miejscowego na tem polu; była jedną z najczynniejszych organizatorek Pierwszego Polskiego społecznego Gimnazjum, pozostającego pierwotnie pod dyktando Wal. Kuropatwińskiego; na jej to barkach przez lat kilka niemal wyłącznie spoczywał ciężar, dźwigny z zapalem i całym samopoświęceniem, w postaci odziedziczonej po ks. Kowalskim, założycielu Sali Zajęć dla chłopców, z kąd powstało dzisiejsze Towarzystwo opieki nad bezdomnymi dziećmi. Przez lat kilka zmarła znana była wszędzie, gdzie tylko było coś do zrobienia społecznego.

Pełna jowialnego humoru charakterystycznie ruchliwa jej postać stała się do pewnego stopnia nieodłącznym typem, zrosłym jakby z brukiem Częstochowy i z jej życiem towarzyskim.

Wszystko przeszło. Od lat trzech rozwijająca się powoli lecz stale stopniowo choroba serca, pomimo najtroskliwszej do ostatka pieczy lekarskiej dr. Stawnickiego—o północy ze środy na czwartek położyła kres owoemu jej życiu.

Ostatnia posługa.

Wczoraj we czwartek przed południem, ze schronienia dla paralytyków pod wezw św. Antoniego, przeprowadzono na cmentarz św. Rocha zwłoki s. p. siostry Stefani Jaworowskiej, zmarłej we wtorek. Smutnemu orszakowi, za którym postępowały bogobojne towarzyski zmarłej w pełnej miłosierdzia pracy dobroczynnej, towarzyszyli liczni tłum mieszkańców pobożnych

W numerze wczorajszym w notatce o zgonie tej cichej pracowniczki na polu niesienia pomocy nieszczęśliwym, błędnie wydrukował śmy nazwisko „Grabowska“ zamiast jak być powinno „Gawrońska“.

Obiatio.

Bawi w naszym mieście za urlopem p. Stanisław Burhardt, student politotechniki lwowskiej, częstochowianin, kapitan, o którego bohaterkich czynach na polu walki niejednokrotnie wspominały raporty i rozkazy dzienne dowódców.

Godne naśladowania.

Wobec najprzykrzejszej dla ubogich przełomowej pory jesienno-zimowej, bądź mrozów, bądź jeszcze dotkliwszej odwilży, w krytycznym położeniu jest wiele osób corocznie. Tembardziej daje się we znaki dzisiejsza doba wojenna. To też zebranie jaknajwiększej ilości odzieży dla potrzebujących jej jest sprawą nader pilną

Z uznaniem też podkreślić należy zapoczątkowanie tej akcji dobroczynnej przez znaną z działalności na tem polu firmę konfekcyjną p. M. Marczewskiego, Aleja II nr. 29, który złożył w redakcji naszego „Gońca Częstochowskiego“ w dniu wczorajszym 4 pary kaloszy dziewczęcych, dla ubogich uczennic do uznania redakcji.

Przykład to godny naśladowania! **Na obuwie dla biednych.**

W bolesną rocznicę śmierci ukochanej siostry, złożyli ku uczczeniu jej pamięci rb, 100 na ręce p. Feliksa Dobruckiego na obuwie dla biednych Marja i Artur Dobięcy.

Koncert wojskowy.

We czwartek 9 grudnia w teatrze Paryskim siły artystyczne z posteru garnizonu, konsystującego w Częstochowie, urządzają koncert z celem dobroczynnym, mianowicie na czernyony krzyż i na miejscowych ubogich.

Na program złożą się: śpiew męski i niewieści, gra na skrzypcach i wiolonczeli, oraz chóry. Protoktorat nad koncertem objął JE. p. Gubernator wojskowy.

Koncert Kuby Rajchmana.

We wtorek 7 grudnia w teatrze „Corso“ odbędzie się koncert niezwykłe utalentowanego skrzypka w osobie 11-letniego Kuby Rajchmana, który na ten popis wybrał sobie między innymi klasyczny koncert „Vieux-

temps'a, perle literatury muzycznej, a specjalnie skrzypcowej. W koncercie tym udział bierze znany pianista p. Wizenberg, który już koncertował publicznie z dużym powodzeniem. Część dochodu na ubogich.

Dla uczniów szkół średnich.

Na odzież dla ubogich uczniów szkół średnich Komitet Doraźnej pomocy wyasygnował, jak następuje: rb. 200 jednorazowo dla uczniów szkoły W. Sudejki na niezbędną odzież; do załatwienia tej sprawy delegowano p. Feliksa Eberta.

rb. 100 dla uczennic szkoły W. Chrzanowskiej, na ręce przełożonej

rb. 100 dla uczennic szkoły Z. Garzteckiej i Steinbok, również na ręce przełożonej.

Tania herbaciarnia.

Na ostatniej poniedziałkowej sesji Komitetu Doraźnej pomocy przy współudziale przedstawicieli sekcji chrześcijańskiej ks. ks. kan. M. Fulmana, kan. M. Nassalskiego i Masłowskiego, p. p. H. Jabłońskiego, J. Janowskiego, Jana Hertza i Eberta, przedstawiciela sekcji żydowskiej dr. E. Kohna, a także zastępującego Komitetu żywnościowy i węgłowy p. Banaśa, uchwalono, iż w najbliższej przyszłości początkowo przy kuchniach, później zaś w różnych punktach miast otworzyć należy tania herbaciarnie, w których ci, którzy otrzymują z Doraźnej pomocy obiady, dostawiliby herbatę bezpłatnie, inni za minimalną opłatą.

W tym celu więc wyżej wymienieni panowie zwrócają się z prośbą do p. Naczelnika powiatu o pozwolenie na zakupy cukru.

Na zamstalowanie tych herbaciarni przewiduje się kilka tysięcy rubli.

Pieniądże do odebrania w Biurze Policji.

W Dyrekcji Policji w gmachu Magistratu są do odebrania nadesłane z zagranicy pod następującymi adresami pieniądze:

Od Kazimierza Filipczyka, Stefana Słowińskiego, Antoniego Kluźniaka, Jana Karłaka i Feliksa Swiężego.

Po pieniądże należy natychmiast się zgłosić.

Książd Marek w Częstochowie.

Po dłuższych staraniach udało się artyście teatru „Corso“ uzyskać pozwolenie na wystawienie poematu dramatycznego, Juliusza Słowackiego, pod tyt „Książd Marek“. Utwór ten będący w czasie, grany obecnie w Warszawie 30 razy z rzędu wzbudził powszechne zainteresowanie. Mocą swej epicznej wyobraźni i zdolności tworzenia licznych i żywych postaci, nie ma Słowacki równych sobie w polskiej literaturze. Jednym z najwybitniejszych jego utworów, opartym na tle historycznym jest poemat dramatyczny w 5 obrazach „Książd Marek“, w którym poeta rzucił współczesnym i potomnym precydujący sze-

10) **UWAGI**

w sprawie programu szkół początkowych.

Program

Nauki Religji Rzymsko-Katolickiej dla szkół ludowych i miejskich.

(Ciąg dalszy).

O piątym przykazaniu kościel nem. Dział III. O grzechach. Dział IV. O dobrych uczynkach. Dział V. O cnotach chrześcijańskich. Część V. O łasce Boskiej. Dział II. O Sakramencie Bierzmowania. O Najświętszym Sakramencie. O Sakramencie pokuty. Dodatek o odpustach. O Sakramencie ostatniego Olejem świętym Namaszczenia. O Sakramencie Kapłaństwa. O Sakramencie Małżeństwa. O modlitwie. O modlitwie Pańskiej. O pozdrowieniu Anielskiem.

Uwaga. Dla przygotowania dzieci do Spowiedzi przejść należy dodatkowo: o łasce,

o Sakram. pokuty, o Sakram. Ciała i Krwi Pańskiej.

Wykład Historji i Katechizmu należy ilustrować obrazami (ulatwia naukę nauczycielowi i dzieciom — nauczycielowi przy wykładzie i pogadankach, dzieci z łatwością i przyjemnością przyswajają sobie naukę prawd religijnych, —obrazy podobne posiadają księgarnie Warszawskie) z życia Chrystusa Pana, Świętych, a nawet w przykładach, czerpanych z codziennego życia dziecka dobrego, ażeby wyrobić w młodej duszy przekonanie o potrzebie łączności i zgodności między prawem a czynkami. Historję Starożytności i Nowego Testamentu zaleca się przedcztać w streszczeniu specjalnem przy doborze treści, metody i układu z dziećmi I-go Oddziału —aby te dzieci, które jeszcze czytać nie umieją, a do katechizowanych odpowiedzi nie są zdolne —za pomocą dostępnych pogadek mogły sobie przyswoić główny zarys dzieł Ojawięcia Bożego, przez Kościół św. do wierzienia podawanego i w ten sposób przygotują się do nauki Katechizmu — nado przyrzą tak prowadzonej Historji Starożytności i Nowego Testamentu, dzieci I-go Oddziału poznają obowiązki modlitwy i nauczą się Paclerza, objętego programem.

Dla Oddziału II-go przewidziano się systematyczny Katechizm i obszerną Historję Starożytności (ulożył ks. Bączkowski) tu też nastąpi przygotowanie do I. ej Spowiedzi i Komunii św. W oddziale III-im „Najkrótszy wykład Obrzędów“ czyli Liturgika (ulożył w formie pytań i odpowiedzi Ks. D. Bączkowski na 15 kartkach). Obszerna Historja Nowego Testamentu (ulożył Ks. D. Bącz-

kowski — albo Historja św. Starożytności Ks. Józefa Archutowskiego. Księgarnia Kroniki Rodzinnej, Warszawa). W tymże oddziale, wobec projektu powiększenia godzin lekcyj religij, można zapoznać dzieci z „Historją Kościoła“ w streszczeniu Nauczyciel religij wyjął o czem mówią „Dzieje starożytne, średniowiecza — i doby nowocześniejszej tej Historji“ („Krótką Historja Kościoła“ ulożył ks. Bączkowski 30 kop.) Dość należy, że przy Liturgice czyli —wykładzie Obrzędów można powtórzyć w III-im Oddziale i najważniejsze rzeczy z Katechizmu, a zwłaszcza O Sakramentach św.

VII. Obszerna Historja Święta Starożytności (ulożył Ks. D. Bączkowski. Warszawa 1911 roku. Okres pierwszy.

Czasy pierwotne. Od stworzenia świata do Abrahama (od 4000-2000 r. przed Nar. Chrystusa). **Stworzenie świata.** Na co Bóg stworzył świat? Porządek stworzenia świata. **Pierwsi ludzie.** Stworzenie Adama. Stworzenie Ewy. **Stworzenie aniołów.** Stworzenie i upadek aniołów. Los aniołów dobrych. Anioł Stróż.

Pierwszy grzech. Stan ludzi przed upadkiem. Raj ziemski. Zjedzenie owocu. Kara za grzech. Bóg zjawia się ludziom. Ukaranie szatana i ludzi. Wypędzenie z raju. Obietnica

Odkupiciela Kain i Abel. Dzieci Adama i Ewy, ich ofiary. Zabójstwo brata i kara za nie. **Abel figurą Chrystusa.**

Powszechny Potop. Rozmnożenie się ludzi i ich zepsucie. Rozkaz zbudowania arki. Potop. Arka była podobieństwem kościoła katolickiego, który wybawia dobrych chrześcijan od wieznej zguby. Ofiara Noego. Wyjście z arki. Noe zasada winnicy. Wieża Babilońska. Drugi Okres.

Od Abrahama do Mojżesza (od 2000—1500 r. przed Narod. Chrystusa). **Wybranie narodu Izraelskiego.** **Powołanie Abrahama.** Ogólne balwochwalstwo Bóg powołuje Abrahama. **Uwięzienie Lota.** Spór Abrahama i Lota. Uwięzienie i wyzwolenie Lota. **Melchizedek** użył do swej ofiary chleba i wina, przez co on sam i jego ofiara stali się podobnymi **Jeżusowi Chrystusowi**, i ustanowionej przez Niego Ofierze, przy której używa się chleb i wino.

Zniszczenie Sodomy. Bóg objawia się Abrahamowi. Łaskawość Boga. Spalenie Sodomy. d. c. n.

Teatr PARYSKI II-ga Aleja № 19.

Program od Wtorku 30 Listopada do Piątku 3 Grudnia 19 5 roku.

Cygańska krew

Wspaniały dramat w orygl. ujęciu w 3 częściach.

Czarna banda

Sensacyjny dramat w 1-jej części.

WALETA

Obrazy z natury.

Posada na kolei

Homizna farsa. Bezustanny śmiech.

Ostatnia nowość!

Na scenie:

Ostatnia nowość!

Nigdy dotychczas nie grane w Królestwie!!!

Doc w Belwederze

Nowe dekoracje pędzla p. Wieczorkowskiego!

Chór!

Przeszło 20 osób współdziałających!

Dzieje się w pałacu Belwederze w Warszawie dnia 29 listopada 1830 roku.

Z powodu olbrzymich kosztów premiery — ceny miejsc minimalnie podwyższone. Reżyser T. Wołowski.

Patryotyczny dramat w jednym akcie A. Staszcyka

Nowa wystawa!

Nowe kostjумы!

reg scen owianych najszczytniejszą miłością ojczyzny.

Jak sen przewija się przed oczyma Polska patryotów z konfederatami barskimi i bohaterskim rycerzem w habitach z ks. Markiem na czele.

W tym pochodzie bolesnym kroczą widma przekłete Braniczich i Kossakowskich — widmo hańby i poniżenia Targowica. Poemat ten zaliczyć można do pereł, zdołających tron księcia poetów polskich.

Jak nam komunikują, z za kulis teatru, sztuka ta ukaże się w sobotę i niedzielę. Udział przyjmuje cały zespół teatru „Corso”. Reżyseruje p. A. Piekarski.

O odzieży dla ubogich żydów.

Sekcja „Boged Lilbosz” przy Tow. „Linas Hacedek” zwraca się do ogółu częstochowian, głównie współwyznawców z gorącą prośbą popierania kwestorów swoich upoważnionych do zbierania po domach starej odzieży i obuwia dla ubogiej ludności żydowskiej.

Nowe komisariaty.

Prócz istniejących już trzech komisariatów, mianowicie:

I — przy ul. Teatralnej Nr. 16,
II — przy ul. Krakowskiej Nr. 15,
III — przy ul. Warszawskiej Nr. 43,
utworzono obecnie jeszcze dwa nowe komisariaty na Częstochówce, mianowicie:

IV — przy Rynku Wieluńskim Nr. 46,

V — przy ul. Św. Barbary Nr. 14.
Do komisariatu IV należą ulice: Wieluńska ulica i rynek, św. Rocha, Stara, Parkitka, Św. Jana, Kiedrzyńska, Celna od Wieluńskiej do Alei, Ciemna od rynku do Szkolnej i Podkule.

Do komisariatu V należą ulice: Barbary, Kamienie, Kościelna, Augustyna, Kazimierza, Hubertowska i pozostała Celna.

Pieniądze do odebrania.

W biurze Komisji pośrednictwa w pracy przy ul. Dojazd nr. 9 są do odebrania pieniądze dla następujących osób:

Z dnia 1 grudnia.
1385 — Politański Tomasz — 20 mk.,
1386 — Garnarek Józef — 20 m., 1386 — Grajcer Nikodem — 100 m., 1388 — Stan. Janik — 100 m., 1389 — Praski Ignacy — 100 m., 1340 — Garnarek Józef — 100 m., 1341 — Pomykała Antoni — 140 m., 1343 Kowalik Jadwiga — 90 m., 1843 — Miedzińska Marja — 20 m.

Po odbiór pieniędzy zgłaszają się należy do biura Komisji pośrednictwa w pracy przy ul. Dojazd nr. 9, w czasie między 10 rano a 2 po połud. Jeżeli pieniądze nie zostaną odebrane w przeciągu 10 dni od daty ogłoszenia, będą zwrócone do odnosnych władz powiatowych.

Posiłkowanie.

W środę w Starym parku Janina Pogoda, zamieszkała na Zawodziu,

przechodząc, poślizgnęła się i upadła tak nieszczęśliwie, iż wywichnęła sobie nogę. Poszwankowaną odwiedziło do domu

Kradzież.

Zamieszkały przy ulicy Żelaznej Nr. 6, Orłowski, zameldował, iż w nocy ze środy na czwartek nieznanymi sprawcy skradli mu 12 kur.

Energicznie śledztwo w biegu.

Listy do odebrania.

W biurze Komisji pośrednictwa w pracy (Dojazd nr. 9) są do odebrania listy dla następujących osób:

376 — Szczepanik Regina, 115 — Iwańczek Michał Zawodzie, 176 — Giecka Leopold, 384 — Kala Józef, 189 — Bulgara Józefa, 118 — Czaja Franciszka, 377 — Stefańska Anna, 385 — Cubanek Marja, 114 — Ciepelska Franciszka 177 — Głański Szymon, 388 — Kamińska Marja.

374 — od Szumskiego Andrzeja.

Z Rady Miejskiej.

Wtorkowemu — posiedzeniu Rady Miejskiej rozpoczętemu o godz. 4 po poł. przewodniczył prezes dr. J. Marczewski. W obradach uczestniczyło 16-tu członków, nadto, obecny był Magistrat w osobach obu burmistrzów, radcy miejskiego i radcy prawnego, oraz wszystkich ławników.

Zagajając obrady przewodniczący oświadczył, że przedstawiony przezeń na przeszłytygodniowym posiedzeniu projekt regulaminu, dostarczony przez Magistrat, nie był bynajmniej przez częstochowski Magistrat opracowany, ani zatwierdzony, był jedynie dla orientacji dostarczona kopia pierwotnego projektu łódzkiego, który i tam nie był zatwierdzony, lecz uległ poważnym zmianom, jak to widać z przedstawionego jednocześnie już zatwierdzonego w Łodzi regulaminu.

Następnie przewodniczący odczytał po niemiecku i po polsku tekst projektu, opracowanego na czwartkowym posiedzeniu komisji redakcyjnej, objaśniając, że naogół nie różni się on od zatwierdzonego regulaminu łódzkiego, bo zmienione są tylko na korzyść dwa paragrafy, mianowicie 6 i 15.

Ważniejsze punkty regulaminu częstochowskiego, który ostatecznie bez dyskusji jednomyślnie wczoraj zatwierdzono, są następujące: par. 7 — interpelacje mają być podpisywane przez 5-ciu członków, par. 8 — zwyyczajne posiedzenia odbywać się mają raz na miesiąc w drugi czwartek; par. 10 — posiedzenia rady są jawne, a więc dopuszczona się na nie publiczność; par. 12 — przestrzegane ma być punktualne uczęszczanie na posiedzenia wszystkich radnych i udział w nich do końca; nieobecny lub opuszczający posiedzenie musi przed rozpoczęciem obrad zawiadomić prezesa. Zebranie jest prawomocne, o ile ucze-

Koncert

na cel dobroczynny
9 Grudnia 1916 r. wiecz. o g. 7 i pół.
w Teatrze PARYSKIM II Aleja № 19
pod protektoratem
Jego Ekscelencji p. Gubernatora Wojskowego
na korzyść tutejszych ubogich i
czerwonego krzyża.

Ze współudziałem:
wybitnych artystów, występ złączonych chórów męskich, Komisarza przewozu sanitarnego i batalionu Mosbach.
Daną będzie pomiędzy innymi kilkakrotnie premjowana balada na chór męski

„Tord Foleson“
90 śpiewających

Blizsze szczegóły w afiszach

Bilety wcześniej nabyć można w cukierni W-go Jackowskiego.

Początek o godzinie 7 i pół.
Koniec o godzinie 9 i pół wieczorem.

Teatr „ODEON” II Aleja 43

Dziś

zmiana programu

Ogłoszenie.

Niemieckie Centralne Biuro Pośrednictwa Pracy
w Częstochowie, Teatralna Nr. 26.
Poszukuje:

Robotników i Fachowców
do stalowni, i fabryk żelaznych zarobek dzienny od 4 do 6 marek. Ślusarzy, kowali, kotlarzy, murarzy pp. Zarobek dzienny od 4 do 6 marek.
500 górników i szleperów od 18 lat, zarobek dzienny od 3 do 7 marek. Także przyjmuje się stale do robot rolnych chłopów i chłopaków. Zarobione pieniądze można wysłać do domu.

Odjazd dwa razy we wtorki i piątki o godzinie 3-jej rano.
Blizsze informacje w Biurze od 8—12 rano i od 2—5 po południu.

**Podania, Prośby i Obrony,
—Sprawy wekslowe—**

Przepisywanie na maszynie, oraz wszelką korespondencję niemiecką, jak również porad prawnych załatwia sk ut e c z n i e **renomowane Biuro Frésb M. Schönfeld ul. Cerkiewna №55 parter z frontu.** Uwaga: Należy zwracać baczność na ulicę i № domu. 823—

Do wydzierżawienia ogród owocowo-warzany, oraz do sprzedania 7 lip adstycznych na wyrob. Wiadomość w Administracji Gońca. 0169—

Francuskiego i niemieckiego udziału wyrobawanie zamierzonych wyższych zakładów naukowych. Teatralna 8, parter m. 2. 838—

W okresie czasu od Sierpnia 1914 r. do końca Marca 19 5 r. z mieszkania Perli Szancer w Częstochowie II Aleja Nr. 28, sginęły następujące weksle: na rb. 100 z podpisem A. Szancer, na rb. 100 z podpisem W. Szancer i kilka sztuk na ogólną sumę rb. 1000 z podpisami A. i G. Sudja. Ostrzegają się, aby nikomu weksel nie nabywał pod groźbą odpowiedzialności sądowej.
Perla Paulina Szancer.

Pianino sprawie nowe tanio do sprzedania III Aleja 52 Bonn.

Udziałem lekcji muzyki III Aleja 52 Bonn.

Potrzebny numerowy do hotelu Kaliskiego lub chłopców do pomocy ul. Dojazd Nr. 1. 854—

Rozporządzenia Urzędowe z „Gazety Powiatowej” Nr. 44.

5. Ściąganie podatków w gminach.

W sprawie ściągania i obliczania podatków skarbowych i gminnych w gminach wiejskich wydaje się niniejszem następujące przepisy wchodzące w życie z dniem 1. stycznia 1916 r.

1) **Pisarze gminni** są zobowiązani każdego roku, począwszy od 1916, dla każdego sołtysa zestawić listy należnych podatków, a mianowicie: dla skarbowych i dla gminnych podatków osobne listy. W takowych podany ma być każdy poszczególny dłużnik i przypadające na niego podatki. Listy mają być przez wójta i pisarza podpisane i zawsza sołtysom wręczone.

2) **Sołtysi** zaś zobowiązani są każdą poszczególną wpłatę podatkową do listy wnieść. Z końcem roku należy listy w porządku należytym zakończyć, — zaś przy niewpłaconych podatkach dokładnie podać powód, dla którego pozostały w zaległości.

3) Sumy które zapłacono do kasy powiatowej względnie gminnej, należy na końcu listy poszczególnie wymienić z dołączeniem pokwitowań tychże sum.

4) Zabrania się gromadzenia większych sum. Gdy ściągnięta suma przewyższa 50 rubli, wpłaty częściowe należy odsyłać. — Do czasu odesłania pieniędzy należy je dobrze przechowywać.

5) Za każdą poszczególną dostawę pieniędzy zobowiązany jest sołtys wystawić pokwitowanie i takowe przylączyć do listy.

6) Również zobowiązany jest sołtys na wnoszone podatki wystawiać **k w i t y** i wręczać je właścicielom.

7) Listy podatkowe należy starannie i czysto prowadzić; takowe mają być na 1-go lutego zakończone i nadesłane do kasy powiatowej z wszystkimi załącznikami.

8) Do czasu wydania drukowanych formularzy, sporządzić, należy listy i kwity pisane.

9) Wójtci zobowiązani są zastosować się dokładnie do niniejszych zarządzeń; będą za to osobiście odpowiedzialni. Pisarze gminni mają także wspierać sołtysów w każdej okoliczności.

Częstochowa, dnia 27. listopada 1915.

6. Jęczmień do zasiewu i nawóz potasowy.

Rolnicy powiatu Częstochowskiego, którzy na wiosnę 1916 r. potrzebują jeszcze jęczmienia do wysiewu, mają w ciągu 8 dni zameldować zapotrzebowanie swoje u Niemieckiego Cywilnego Zarządu w oddziale rolniczym.

Zwracam na to uwagę, że nawóz potasowy jest bardzo ważny dla zasiewów jęczmienia. Możliwe zapotrzebowanie kaimitu należy również w ciągu 8 dni w oddziale rolniczym podać.

Częstochowa, dnia 25. listopada 1915 r.

7. Zużycie cukru.

Rozporządzeniem pana Naczelnika administracji—Nr. I B 11145 oraz I B 13074—zużycie cukru zostało ustalone według ilości dusz okręgow.

Niniejszem ustanawiam zużycie cukru na głowę i dzień
w mieście Częstochowie na 18 gramów,
w gminach wiejskich powiatu
Częstochowskiego na 14 gr.mów.

Cukier podlega od dnia dzisiejszego **opłacie monopolowej**, która wynosi 4 marki od 50 kilogramów cukru spożywczego, a 5 marek od 50 kilogramów cukru do celów przemysłowych.

Sprzedaż cukru od dnia obwieszczenia niniejszego może się odbywać tylko na podstawie osobnych kart cukrowych. Karty cukrowe będą wydawane na podstawie legitymacyjnych kart chlebowych: dla miasta Częstochowy przez miejski Komitet żywnościowy, dla gmin wiejskich przez odnośne Komitety miejscowe.

Wydawanie cukru do celów przemysłowych (restauracjom, kawiarniom, cukierniom, piekarniom, fabrykom cukierków, marmelad i limonad) będzie przemennie ustalane na podstawie średniej ilości zużytej w ostatnich **dwu miesiącach** (we wrześniu i październiku).

Każdy handlarz jest obowiązany do zameldowania u mnie do 8. grudnia 1915 swego zapasu cukru i ma starannie zachowywać wydane mu przez Komitety poświadczenia o zakupionych ilościach cukru.

Niepełnione, spóźnione lub nieprawdziwe zameldowania będą karane wywłaszczeniem bez odszkodowania i grzywną aż do 1000 marek albo więzieniem aż do 3. miesięcy.

Częstochowa, dnia 27. listopada 1915.

8. Zakaz wywozu.

Wywóz

1) środków spożywczych wszelkiego rodzaju włącznie bydła, także gdy chodzi o takie środki spożywcze i pastewne, na które ogólnymi rozporządzeniami jeszcze nie położono aresztu, — a w szczególności także wywóz środków spożywczych, które rozporządzeniem o ruchu granicznym dopuszczono do dowolnego wywozu poza niemiecką granicę,

2) środków pastewnych.

3) koni,

4) tych przemysłowych materiałów surowych, a szczególnie metalów, które obwieszczeniem pana Generałgubernatora z dnia 15. października obłożono aresztem

do obszaru będącego pod zarządkiem austriackim **jest zakazany.**

W obrębie Generałgubernatorstwa Warszawskiego ruch przewozowy jest dozwolony, o ile nie istnieją lokalne zakazy wywozu.

Częstochowa, dnia 25. listopada 1915 r.

9. Uprzątnięcie dróg.

Po wydaniu rozporządzenia przez Urząd generałgubernatorski, że przy zawiejach śnieżnych należy łudność z siłami roboczymi i zaprzęgami w rozległych rozmiarach do uprzątnięcia przyciągnąć, czynię także z mej strony wójtów i sołtysów odpowiedzialnymi za to, że się zarządowi wojskowemu dostarczy potrzebne siły robocze.

Częstochowa, dnia 30. Listopada 1915 r.

Niemiecki Zarząd Cywilny
Naczelnik Powiatu
Bredt.

Ponieważ poności utrzymanie dróg w stanie otwartym leży w gospodarczym interesie powiatu mają gminy także tam, gdzie ze strony wojewy nie zajęto się uprzątnięciem dróg, ze swej strony starać się o utrzymanie dróg w stanie otwartym.

Ludzi bez pracy, którzyby się wzbranieli takich pracach wziąć udziału, należy mi po nawiśku podać. Mają oczekiwać ostrego ukarania.

Częstochowa, dnia 26 października 1915 r.

10. Wykup skór.

Zakupicielem skór niewyprawnych surowy został na powiat Częstochowski, z wyjątkiem rzeźni, ustanowiony przeze mnie pan Moryc Mrówi mieszkający tutaj w II. Alei № 18.

Skład znajduje się przy ul. Warszawskiej Nr. 103.

Właścicielom skór niewyprawnych surowy zwracam raz jeszcze na to uwagę, że sprzedawać mają swe zapasy tylko oznaczonemu przemennie zakupicielowi.

Kto przeciwko tym przepisom wykroczy, gdzie obłożony grzywną aż do 5000 marek, oprócz tego będą mu zabrane bez odszkodowania znajdujące się u niego zapasy.

Na moje obwieszczenie w „Gazecie Powiatowej” z dnia 2. listopada b. r. zwracam raz jeszcze uwagę.

Częstochowa, dnia 18. listopada 1915 r.

11. Oczyszczanie kominów.

Przypomina się niniejszem przepis rozporządzenia, według którego właściciele domów są zobowiązani, dać kominy każdy miesiąc wyczyszczyć.

Częstochowa, dnia 24. listopada 1915 r.

12. List gończy.

Dnia 27. października 1915 r. zostało w Częstochowie przy ujmowaniu bandy rabusiów, zamordowanych dwu żandarmów i jedna osoba cywilna a jeden żandarm został ciężko ranny.

Ze sprawców zdołano wtedy ująć tylko trzech, gdy inni a mianowicie główni winowajcy zbiegli.

Z tego powodu w C. K. Sądzie wojskowym Komendy powiatowej w Końsku przeprowadza się dochodzenia śledcze i rzeczona Komenda powiatowa wyznaczyła 1000 (tysiąc) koron nagrody ujęciu zbiegłych.

Wyżej opisanych należy śledzić i w razie schwytania aresztować i oddać C. K. Sądowi wojskowemu Komendy powiatowej w Końsku względnie najbliższej Komendzie żandarmskiej.

Końskie dnia 2. listopada 1915.

Exh. № 576]M.G. C. K. Komenda powiatowa